

Hnízdění vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*) pod mostem a poznámky k příčinám jejich úbytku

Breeding of the Swallow (*Hirundo rustica*) under a bridge and few comments on causes of their decline

Ladislav Jasso

Proseč 25, 513 01 Semily

Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*) se vyskytuje na celém území našeho státu. Hnízdí na lidských stavbách od nížin až do hor, kde je však méně početná. Kromě hnízd postavených nejčastěji uvnitř budov (chlěvy, chodby) staví svá hnízda i na zevních stěnách a výjimečně i pod mosty (ŠTASTNÝ et al 1996).

Dne 15. srpna 2003 jsem našel hnízdo vlaštovky obecné se 4 asi desetidenními mláděty pod mostem přes řeku Jizeru v centru Semil. Hnízdo bylo postaveno bez opory na plastové odpadní rouře asi 5 m vysoko nad hladinou řeky. Podle bohatě potřísněné roury jsem usoudil, že se jednalo o mláděta z druhé snůšky. Pravděpodobně se jedná o první pozorování tohoto způsobu hnízdění v Podkrkonoší a je obdivuhodné, že se hnízdo udrželo na hladké plastové rouře i přesto, že po mostě denně přejede několik stovek automobilů včetně autobusů a těžkých nákladních vozů, kteří jistě způsobují vibrace celé stavby.

Otázkou je, proč vlaštovky na takovýchto netypických a pro ně méně vhodných místech hnízdí. Shodou okolností jsem se v tomto roce hnízdění biologii vlaštovek v okolí Semil zabýval. Odhaduji, že v roce 2003 na Semilsku hnízdilo okolo 80% vlaštovek ve chlévech zemědělských družstev a jenom asi 20% ve stodolách, dílnách nebo chlévech a chodbách rodinných domů. V současné době vlaštovky nenacházejí na vesnicích a ve městech dostatek hnízdních příležitostí a hledají si vhodná místa třeba i pod mosty (MACH 1997).

O tom, že může být skutečně jednou z příčin úbytku vlaštovek nižší nabídka hnízdních možností, jsem se přesvědčil přímo v místě svého bydliště. Na jaře letošního roku přilétlo k nám na vesnici 7 párů vlaštovek. Jeden pár se opět uhnízdil u mě v chodbě na lampě, 3 páry u souseda v dílně, další pár v garáži na lampě a 1 pár u dalšího souseda v bývalém chlévě. Je zajímavé, že se vlaštovky usadily jenom tam, kde se ještě donedávna choval ve chlévě hovězí dobytek. Sedmý pár dlouho hledal vhodné místo ke hnízdění a když už ho našel, majitel hnízdo shodil a okno do místnosti natrvalo zavřel. Tento pár jsem snadno rozeznával podle samečka, který měl na pravé straně zkrácenou ocasní vidlici. Až teprve v polovině července, když „moje“ domácí vlaštovky vyvedly mláděta, nastěhoval se tento pár k nám do chodby a během 5 dnů si postavil nové hnízdo. Za další 4 dny byla v hnízdě 3 vajíčka a 10. 8. se z nich vylíhla 3 mláděta. Ta byla zdárně 1. září 2003 vyvedena. Jsem proto přesvědčen, že nedostatek hnízdních příležitostí je jednou z příčin úbytku vlaštovek obecných u nás.

Souhrn

V práci je popsán netypický způsob umístění hnízda vlaštovky obecné na plastové rouře pod frekventovaným silničním mostem v centru Semil (SV Čechy). Dále je diskutována příčina úbytku vlaštovek v posledních letech. Autor se domnívá na základě vlastních zkušeností, že největší vliv na snižování hnízdicích párů má změna životního stylu na venkově a úbytek hnízdních příležitostí.

Summary

A nest of the Swallow placed on a plastic tube under a very busy bridge in the centre of Semily town (north-eastern Bohemia) is described in the paper. Further, the author discusses causes of the Swallow population decline during recent years. On a basis of his own experiences he believes that the number of breeding pairs declines mainly due to changes in life style in the country and breeding opportunities decline.

Literatura

- MACH J., 1997: Hnízdění vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*) pod mostem. *Ptáci kolem nás* 4:17.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K., 1996: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985 – 1989. *H&H, Jinočany*.